Памбыг йығымынын сүр'əтини артырмалы

Әмәк пис тәшкил эдилмишдир

Агдам району памбыг йығымы вә тәһвилиндә керидә галыр. Буна сәбәб колхозларын чохунда памбыг йығымына башчылыг эдилмәмәсидир. Каганович адына колхозун тарлаларында чохлу памбыг вардыр. Буна бахмајараг колхоз дөвләтә иллик памбыг тәһвили планыны ҹәми 66 фаиз еринә етирмишдир. Бурада олан 4 бригаданын һамысында памбыг йығымы позулур. Бригадирләр күндәлик йығым тапшырығынын нечә еринә етирилмәсилә марагланмырлар.

Мәммәд Ибраһимов йолдашын бригадасынын үзвләри 50 һектар саһәнин һәр һектарындан 40 сентнер памбыг көтүрмәйә сөз вермишләр. Бу вә'дин еринә етирилмәси үчүн зәиф мүбаризә апарылыр. Йығым заманы чохлу иткийә йол верилир. Бригаданын саһәси ерә төкүлмүш памбыгла долудур. Бурада күндә 4 тон 275 килограм əвәзинә, ҹәми 800—900 килограм памбыг йығылыр.

Мәммәд Гәһрәманов йолдашын бригадасында да вәзиййәт яхшы дейилдир. Бригаданын үзвләри памбығы тәмиз йығмырлар. Йығылмыш памбығын гурудулуб тәһвил верилмәси үч-дөрд күн ләнкидилир.

Колхозун сәдри Раһим Мәммәдов йолдаш бүтүн бу нөгсанлара көз юмур.

Маленков адына колхозда сон вахтлар памбыг йығымынын сүр'әти хейли зәифләмишдир. Чыраг Гулиев йолдашын бригадасынын үзвләриндән Шәмшә Гулиева, Гәнифә Мустафаева, Минайә Гурбанова, Бәяз Гулиева йолдашлар вә башгалары күндәлик йығым тапшырығыны еринә етирмирләр.

Әмраһ Чәбрайыл йолдашын бригадасында да йығым кечикдирилир. Бригадада иш күнүндән сәмәрәли истифадә эдилмир. Колхозчулар ишә вахтында чыхмырлар.

Колхозда кишиләр памбыг йығымына ҹәлб эдилмәмишләр. Памбығын тәмиз йығылмасына фикир верилмир. Буна көрә дир ки, тәдарүк мәнтәгәсинә көндәрилән памбығын чоху икинчи вә үчүнчү нөв мәһсул кими гәбул эдилмишдир.

Бу нөгсанлар колхозун сәдри Әли Раһимов вә ил партия тәшкилатынын катиби Әмирхан Гараев йолдашлары нараһат этмир.

Орчоникидзе адына, Ханлар адына, Сталин адына, Һүсү Һаҹыев адына, Һәзи Асланов адына, Киров адына колхозларда вә «Правда» колхозунда да памбыг йығымы кечикдирилир.

Агдам вә Гәрвәнд МТС-ләри памбығын машынла йығылмасы гайғысына галмырлар. Жданов адына вә Ворошилов адына колхозларда 250 һектар саһәнин памбығы машынла йығылмалы олдуғу һалда, Гәрвәнд МТС-и башчыларынын сәһләнкарлығы үзүндән индийәдәк бир һектар саһәнин белә мәһсулу машынла йығылмамышдыр.

Районда габагчыл колхозлар да вардыр. «Ингилаб» колхозу октябр айынын 10-да иллик планы артыгламасилә еринә етирмишдир. Һазырда колхозун үзвләри өһдәчилик һесабына памбыг йығырлар.

Андреев адына, Калинин адына колхозлар вә «26 Комиссар» колхозу дөвләтә иллик памбыг тәһвили планыны әдамәк үзрәдирләр. Бу колхозларда иш вахтындан сәмәрәли истифадә олунур, йығым тапшырығынын еринә етирилмәсинә ҹидди нәзарәт эдилир. Белә габагчыл колхозларын иш тәҹрүбәси районда үмумиләшдирилиб яйылмыр.

Районда памбыг йығымы вә тәһвилини сүр'әтләндирмәк үчүн ҹидди тәдбирләр көрмәк лазымдыр.

РАМИЗ РӘСУЛОВ.

Йығым кечикдирилир

Нефтчала районунун колхозларында памбыг йығымынын сүр'әти хейли азалмышдыр. Һәр күн планда нәзәрдә тутулдуғундан 17—18 тон аз памбыг йығылыр. Буна сәбәб одур ки, бир чох колхозларда әмәк габилийјәтли әһалинин хейли һиссәси памбыг йығымына ҹәлб олунмамышдыр. Колхозчулар арасында әмәк интизамы позулур, памбыгчыларың чоху күндәлик тапшырығы еринә етирмир.

Районда памбыг әкән 8 колхозун һеч бири дөвләтә иллик памбыг тәһвили планыны еринә етирмәмишдир. Бә'зи колхозлар иллик планы һәтта 30 фаиз белә өдәмәмишләр. М. Б. Гасымов адына колхоз индийәдәк 333 тон 500 килограм əвәзинә 70 тон 650 килограм памбыг йығыб тәһвил вермишдир. Бурада әмәк габилийјәтли колхозчуларын ярыдан чоху памбыг йығымына ҹәлб эдилмәмишдир. Кишиләр памбыг йығмырлар.

Әмирасланабыев йолдашын бригадасында күндә 2 тон əвәзинә 300—400 килограм памбыг йығылыр. Бригада дөвләтә иллик памбыг тәһвили планыны ҹәми 20 фаиз еринә етирмишдир. Сәфурә Чәбрайылова йолдашын мангасында памбыг зибилли йығылыр, мәһсулун нөвләри гарышдырылыр. Манганын үзвләри индийәдәк анҹаг 7 тон памбыг йығмышлар ки, бу да икинчи вә үчүнчү нөв мәһсул кими гәбул эдилмишдир.

Шиһәли Нагыев вә Усуб Мәммәдов йолдашларын бригадаларында чохлу мәһсул иткисинә йол верилир. Бу бригадаларда тәрәчә олмадығындан памбыг ердә гурудулур. Нәсибә Әскәрова вә Күлчимән Зейналова йолдашларын мангаларында чохлу ачылмыш памбыг олдуғу һалда, күндә анҹаг 150—160 килограм памбыг йығылыр.

Колхозун сәдри Чаһанкир Бабаев йолдаш мәһсул йығымы вә тәһвилиндәки нөгсанлары арадан галдырмаг үчүн һеч бир тәдбир көрмүр.

Молотов адына, Ворошилов адына, Чапаев адына колхозларда да памбыг йығымы вә тәһвили кечикдирилир.

Хыллы МТС-нин рәһбәрләри бу ил 850 һектар саһәнин памбығыны машынла йығдырмалы идиләр. Лакин МТС-ин директору Әждәр Һаҹыев, баш агроному Аббас Мәммәдов вә баш мүһәндис Камил Казымов йолдашлар памбығын машынла йығылмасы кими мүһүм ишә э'тинасыз янашырлар. Колхозлара көндәрилмиш 17 памбыгйыған машынын һеч бири яхшы ишләмир. Машынларла индийәдәк 73 һектар саһәдән анҹаг 10 тон 100 килограм памбыг йығылмышдыр.

Нефтчала районунда памбыг йығымы вә тәһвилини сүр'әтләндирмәк, күндә иллик планын 1,5 — 2 фаизи гәдәр памбыг тәһвил вермәк үчүн һәр ҹүр имкан вардыр. Район партия, совет тәшкилатларынын рәһбәрләри памбыг йығымында колхозларын вә МТС-ин гүввәсиндән баҹарыгла истифадә олунмасыны тәшкил этмәлидирләр.

М. АГАЛАРОВ
(«Коммунистин» хүсуси мүхбири)

Иллик план еринә етирилмишдир

Тавус районундакы «1 Май» колхозунун үзвләри Октябргабағы сосиализм ярышыны кенишләндирәрәк дөвләтә иллик памбыг тәһвил планыны вахтындан əввәл еринә етирмишләр.

Колхозда Хаҹы Әлиев вә Микайыл Вердиев йолдашларын бригадалары өһдәчилик һесабына иллик планын 10 фаизиндән артыг памбыг тәһвил вермишләр. 3 нөмрәли бригадада Мухтар Һәсәнов йолдашын мангасынын үзвләри даһа йүксәк көстәричиләрә наил олмушлар. Онлар индийәдәк дөвләтә иллик памбыг тәһвили планыны 148 фаиз еринә етирмишләр. Манга үзвләриндән Х. Һәсәнова йолдаш индийәдәк 6 тон вә Б. Байрамова йолдаш 5,5 тон памбыг йығмышлар.

Колхозун үзвләри дөвләтә пландан əлавә 150 тон памбыг вермәйи вә'д этмишләр. Онлар мәһсул йығымы вә тәһвилини мүвәффәгийјәтлә давам этдирирләр.

М. БАГЫРОВ.

Азәрбайҹан ССР колхоз вә совхозларында памбыг тәдарүкүнүн кедиши һаггында

ОКТЯБРЫН 28-нә ОЛАН МӘ'ЛУМАТ

(Плана көрә фаизлә).

Районлар	План өдәнилмишдир	Күндәлик артым	Районлар	План өдәнилмишдир	Күндәлик артым
Агсу	101,56	0,27	Шамхор	69,30	1,00
Чәбрайыл	97,47	0,80	Тавус	69,29	0,87
Гарякин	95,82	0,80	Агдам	67,69	0,39
Халдан	90,00	0,71	Агстафа	66,81	1,17
Газах	83,62	1,90	Бәрдә	66,76	0,68
Губадлы	83,24	1,37	Мардакерт	66,65	0,48
Гасым Исмайылов	82,51	0,37	Салян	66,18	0,71
Кейчай	82,28	0,53	Астраханбазар	65,21	0,60
Норашен	81,05	0,56	Нефтчала	63,06	0,81
Агчабәди	80,64	0,78	Сабирабад	59,83	0,44
Зәнкилан	78,91	0,89	Нахчыван	59,71	0,50
Күрдәмир	77,35	0,83	Саатлы	54,40	0,30
Пушкин	77,26	0,67	СОВХОЗЛАР		
Евлах	76,32	0,93	1 нөмрәли совхоз	80,55	1,08
Мир Бәшир	76,08	0,68	3 нөмрәли совхоз	72,52	0,91
Жданов	75,23	0,64	2 нөмрәли совхоз	71,25	0,25
Сәфәралиев	74,73	1,06	5 нөмрәли совхоз	67,97	0,82
Агдаш	74,21	0,87	Мил гоюнчулуг совхозу	61,67	1,34
Имишли	72,68	0,64	4 нөмрәли совхоз	52,24	—
Әли Байрамлы	70,44	0,79			
Зәрдаб	70,17	0,85			
Учар	69,76	0,88			

Көркәмли сәнәткар

(ГУРБАН ПИРИМОВУН АНАДАН ОЛМАСЫНЫН 75 ВӘ ЯРАДЫЧЫЛЫҒЫНЫН 60 ИЛЛИЙИ МҮНАСИБӘТИЛӘ)

Бу күн, мусиги иҹтимаийјәтимиз вә халгымыз Азәрбайҹанын көркәмли сәнәткары, тар устасы, иҹтимаи хадим Гурбан Пиримовун анадан олмасынын 75 иллийини вә ярадычылығынын 60 иллийини гейд эдир.

Гурбан Пиримов Гарабағын Күлаблы кәндиндә анадан олмушдур. Бу кәнддән мәшһур ашыглар, тарчылар етишмишдир. Күлаблы ашыглары, мусигичиләри Азәрбайҹанын һәр тәрәфинә яйылараг Азәрбайҹан мусигисинин шөһрәтини артырмышлар.

Гурбанын сәнәт йолдашлары тар чаланлардан Садыгҹан, Зейнал, салилы Ширин, Бөйүк Григор, охуянлардан Чаббар Гарягды оғлу, шәкили Әләскәр, Әбдүл Баги, Мирзәмәммәд Һәсән, Ислам Абдуллаев вә бир гәдәр сонра Сеид Шушински олмушдур. Чаббар Гарягды оғлунун нәзәрини өзүнә ҹәлб эдән Гурбан Пиримов 25 ил онун сәнәт йолдашы олмушдур.

Гурбан Пиримовун хошбәхтлийи бурасындадыр ки, о, өз ярадычылығынын илк илләриндән башлаяраг дөврүнүн габагчыл фикирли адамлары илә дост олмуш, онларын сәнәткарлығындан илһам алмыш, бу күнә кими севимли Вәтәнинә, бөйүк совет халгына хидмәт этмишдир. Гурбан Пиримовун достлары Һүсейн Әрәблински, Мирзәага Әлиев, Һүсейнгулу Сарабски вә Сидги Руһулла кими сәһнә сәнәткарлары, Нәҹәфбәй Вәзиров, Ҹәлил Мәммәдгулузадә, Мәммәд Саид Ордубади вә Ҹәфәр Ҹаббарлы кими язычылар олмушдур. Бөйүк композиторумуз Үзейир Һаҹыбәйов вә Мүслүм Магомаев Гурбанын ярадычылығына бөйүк тә'сир көстәрмишләр. Севимли сәнәткарымызын ярадычылығына Серкей Миронович Киров йүксәк гиймәт верәрәк, «Чох сағ ол, чох яхшы сәнәткарсан» демишдир.

Гурбан Пиримов она көрә хошбәхтдир ки, онун көзләринин габағында әсәрләри бүтүн совет халглары тәрәфиндән севилән, Вәтәнимизин сәрһәдләринин ашараг дүнянын һәр тәрәфиндә сәсләнән композиторларымыз, шаирләримиз, әдибләримиз вардыр. Республикамызын фәхри олан Элмләр Академиясы Гурбанын сағлығында ярадылмышдыр. Үзейир Һаҹыбәйов адына дөвләт консерваториясы, онларла мусиги мәктәбләри Гурбанын сағлығында тәшкил эдилмишдир. Гурбан Пиримов ярадычылыға башладығы заман 3—4 тар чалан вар идисә, бу күн йүзләрлә маһарәтли мусиги устасы етишмишдир. Азәрбайҹан радио мә'лумат идарәсинин халг чалғы аләтләри оркестри, Азәрбайҹан Дөвләт Филармониясынын маһны вә рәгс ансамблы, халг чалғы аләтләри ансамблы, Үзейир Һаҹыбәйов адына дөвләт симфоник оркестри Гурбан Пиримовун көзләринин габағында ярадылмышдыр.

Гурбан Пиримов Азәрбайҹан мусиги сәнәтинин тәрәгги этмәсини көзләрилә көрмүш, Азәрбайҹан мусигисинин инкишафына яхындан көмәк этмиш сәнәткарлардан биридир.

Гурбан Пиримовун сәнәткарлығынын мараглы хүсусийјәтләри, онун тарынын тембри, сәси, сәдасы, әһтизазы бүтүн башга чалғычылардан фәргләнмәкдәдир. Онун әлиндәки бу күнкү тар да тарихи бир мусиги аләти кими яшамагдадыр. Чүнки Азәрбайҹан операларынын илк тамашаларында Гурбан бу тарда чалмышдыр.

Гурбанын тарынын тембринин юмшаглығы, долғунлуғу һәмишә өз динләйиҹиләрә белә чох күҹлү тә'сир бурахыр. Гурбаны динләйәнләр ону һисс эдир, дуюр, Пиримов өзү исә тары чалдығы заман онун сәсиндәки мә'на илә яшайыр.

Гурбан Пиримовун ярадычылығынын икинҹи көзәл хүсусийјәти онун йорулмаг билмәдән тары бағрына басыб чалмасыдыр. Онун бармаглары һәмишә ишләйир, үрәйи исә охуюр.

Гурбан Пиримовун ярадычылығынын үчүнҹү көзәл хүсусийјәти тары тәк чалдығы заман бөйүк бир аудиторияны өзүнә ҹәлб эдә билмәсидир. Онун тарынын гур сәси, малаһәтли, долғун аваза бизим көркәмли пианочуларымызын, скрипка чаланларымызын маһарәтини яда салыр. Гурбан чаланда онун тәк тары бә'зән бүтүн бир чалғы аләтләри оркестри гәдәр күҹлү вә мә'налы сәсләнир. Буна көрә дә Гурбан Пиримов илләр кечдикҹә даһа бөйүк һөрмәт вә шөһрәт газаныр.

1934-ҹү илдә «Шаһсәнәм» операсы сәһнәйә гоюлан заман мәшһур композитор Р. М. Глиер Гурбан Пиримова чох гулаг асар вә «Шаһсәнәм» операсы үчүн ән көзәл лейтмотивләри онун ифасындан язарды. «Шаһсәнәм» операсынын увертурасы Гурбанын мәшһур «Арасбары» чалғысындан язылмышдыр.

Операнын үчүнҹү пәрдәсинин ән көркәмли парчасы да Гурбанын «Гарабағ шикәстәсидир».

Унудулмаз композиторларымыз Үзейир Һаҹыбәйов вә Мүслүм Магомаев Гурбан Пиримова һәмишә севә-севә гулаг асар, бөйүк дост кими, исте'дадлы мусиги хадими кими ону әзизләрдиләр. Бөйүк композиторларымыз өз илк әсәрләриндә (Үзейир Һаҹыбәйов «Лейли вә Мәҹнунда», Мүслүм Магомаев «Шаһ Исмайылда») бир чох мусиги парчаларыны Гурбанын ифасындан язмышлар. «Нәркиз» вә «Короғлу» опералары языларкән дә композиторларымыз Гурбан Пиримовун чалғысыны дәнә-дәнә динләмишләр.

Гурбан Пиримовун ярадычылығына рус инҹәсәнәтинин нүмайәндәләри дә йүксәк гиймәт вермишләр. Москва Бәдаи Академик театрынын артисти Качалов Бакыда оларкән Гурбан Пиримовун чалғысыны динләдикдән сонра демишдир:

— Гурбанын чалғысы гулағымда, һафизәмдә дейил, шүуруымда белә унудулмаз бир из бурахды. Бу күнә гәдәр эшитдийим шәрг мусиги аләтләри арасында Гурбанын тарынын сәси кими юмшаг, гулағы охшаян, ҹазибәли мусиги аләти көрмәмиш вә эшитмәмишәм. Гурбанын чалғысыны эшидәнә гәдәр тарда бу гәдәр мә'налы мусиги ҹүмләләринин эшидәҹәйимә үмид этмирдим.

Исте'дадлы сәнәткарымызын мусиги сәнәти саһәсиндәки хидмәтләри Совет һөкүмәти вә Коммунист партиясы тәрәфиндән йүксәк гиймәтләндирилмишдир. Гурбан Пиримов бир нечә дәфә ССРИ орден вә медаллары илә тәлтиф олунмуш, она республикамызын халг артисти кими шәрәфли ад верилмишдир.

Бу күн өз өмрүнүн 75 иллийини байрам этдийимиз севимли сәнәткарымыз Гурбан Пиримова узун өмр вә сәмәрәли ярадычылыг иши арзу эдирик. Гой о, өз тарында ени дүнямызы тәрәннүм эдән ени-ени нәғмәләр чалсын.

БҮЛБҮЛ
ССРИ халг артисти, Сталин мүкафаты лауреаты.

ФЕЛЕТОН

Әмр еринә етирилди...

— Я ону сахла, я мәни вәссалам!—дейә арвады Әсәдулла Абдуллаевин үстүнә гышгырды.—Нийә сән Мәһәррәм Ҹәфәров кими адамы апарыб яг заводуна уста гойдун ки, инди онун да арвады мәнә дил атсын?!

Әсәдулла Абдуллаев Кировабад яг заводунун директорудур. Онун ягла арасы чох саздыр. Балыг судан чыханда яшая билмәдийи кими Абдуллаев да эле һесаб эдир ки, бу заводдан айрылса мәһв олуб кедәр. Һәтта чох вахт о, сөһбәтини, сөзүнү ягла башлаяр, ягла да битирәр... Абдуллаев бәрнин әйниндә гәшәнк бир костюм көрәндә башыны булая-булая дейәр: «Әтигә малдыр, лап 30—40 кило яга дәйәр».

Абдуллаев арвадынын сөзүндән сонра бир гәдәр фикирләшди, сонра көзүнүн уҹу илә арвадына бахыб сакитҹә хәбәр алды:

— Сәни яг ичиндә бөйрәк бәсләнән кими бәсләмишәм. Нийә һирсләнирсән, ай арвад? Инди Ҹәфәров мә'зунийјәтдәдир. Ахы нә бәһанә гоюб ону ишдән чыхардым?

Арвад ериндән гышгырды:

— Мән һеч бир шей билмирәм! Ҹәфәров ишдән чыхмалыдыр! О арвад ки, бүтүн гоһум-гоншунун ичиндә мәни рүсвай эдә, бу ачыга онун әри кәрәк сәнин янында ишләмәсин!.

Абдуллаев арвадына э'тираз этди:

—Ай арвад, ахы Ҹәфәрову нә илә ишдән чыхардым. Язым ки, арвадым белә әмр эдир?

— Билмирәм,—дейә арвад элә гышгырды ки, киши дик атылды. Ҹәфәровун арвады мәнә сөз гайтарсын, өзү дә сәнин заводунда ишләсин, бәс буну аллаһ көтүрәр? Әкәр Ҹәфәрову чыхарда билмирсәнсә апар мәни боша, вәссалам!—дейә арвад дик-дик кишисинин үзүнә бахды. Онун көзләриндән од парлайырды. Абдуллаев истәди десин ки, завод мәним дейил, амма арвадына э'тираз этмәйә ҹүр'әти чатмады.

— Сәни нийә бошайым, ай арвад? Сабаһ бу гара ләләшин, Ҹәфәровун гәлбинә элә бир даг чәкәр ки, бу сәнин үрәйинә кәрә ягы кими яйылар. Эһ, мән индийә гәдәр сирини сәндән кизләтмишәм. О Ҹәфәров мәним дә синәмә чалын-чарпаз даг чәкмишдир. Кечәләрдә бир аз яг көтүрүб эвә көндәрмәк истәйирдим. Залым оғлу һарданса хәбәр тутуб гараулчуя тапшырды ки, ягы бурахмасын. Кор ишин һарасыдыр ки, гараулчу директорун габағыны кәсир...

Абдуллаев бу сөздән сонра артыг данышмады. Онлар чөрәк ейиб ятдылар. Арвад кечә о гәдәр данышды ки, кишинин гулағыны лап долдурду, элә долдурду ки, директор сәһәр тездән ериндән галханда ачлығындан чай да ичмәди. Трамвая да минмәди, пиядә завода кәлди. Кабинәсиндә отурдугдан сонра баш бухалтери янына чағырыб деди:

— Сашенков, бу кечә сүбһә гәдәр һирсимдән көзләрими юммамышам. Ҹәфәровун арвады дүнән бизим күлфәти гоншуларын ичиндә һөрмәтдән салмышдыр. Әкәр онун танаҹағы олсайды кәрәк мәним арвадым она сөйсәйди дә о динмәйәйди, чүнки мән онун әринин бөйүйүйәм... Кәрәк арвадын ачығына Ҹәфәровун һалвасыны ягсыз чалаг. Ди, даянма. Дур кет әмр китабыны кәтир.

Баш бухалтер Сашенков әмр китабыны кәтириб ачды. Көзләрини директорун үзүнә тикди ки, көрсүн нә дейир.

— Яз!—дейә директор әмр этди,—ки, заводун яг-пендир устасы Мәһәррәм Ҹәфәров 1954-ҹү илдә өз ишиндә сәһләнкарлыг эдиб пис ишләмәклә бәрабәр һәмин илин һесабына 21 мин 358 литр судү мәнимсәмишдир.

Баш бухалтер директорун дедикләрини языб енә дә көзләрини онун үзүнә зилләди. Директор давам эдәрәк деди:

— Яз ки, Ҹәфәров 1954-ҹү ил сентябрын 19-да Бағбанлар гәсәбәсиндәки Сталин адына колхоздан 248 литр сүд алмыш, һеч бир сәнәд вермәйәрәк судү мәнимсәмишдир.

Баш бухалтер директорун бу уйдурмасыны да языб гуртарды, сонра енә дә көзләрини онун ағзына тикди. Директор аяға галхды. О, сәсинин аһәнкиндә бөйүк бир гүрур көстәрмәйә чалышараг деди:

— 1954-ҹү ил, әмр № 11. Мәһәррәм Ҹәфәров пис ишләдийи вә өз ишинин өһдәсиндән кәлә билмәдийи үчүн она төһмәт верилсин.

Баш бухалтер директорун дедикләрини һәлә языб гуртармамышды ки, о, икинҹи әмрин мәзмунуну демәйә башлады:

— 1954-ҹү ил, әмр № 30. Ҹәфәров кейфийјәтсиз яг һазырладығы үчүн она икинҹи дәфә төһмәт верилсин.

Бухалтер һәлә башыны языдан юхары галдырмамышды ки, Абдуллаев әлини онун чийнинә гоюб деди:

— Хаһиш эдирәм бу әмрләри китабын мүвафиг вәрәгләриндә элә ерләшдирәсән ки, бунларын сонрадан язылдығы билинмәсин.

Директор габағә чәкиб күлүмсәдән сонра бухалтерин гулағына нә исә пычылдады вә әлини она тәрәф узадыб күлә-күлә деди:

— Вур бура, яхшы тора салмышыг. Мә'зунийјәтдән гайыдыб көрәҹәк ки, ләлә кечиб чәрәйә галыб. Инди белә яг да еса дирилмәз. Элә ми?

— Һеч бал да еса дирилмәз,—дейә бухалтер әлини онун әлинә вуруб ялтаг бир күлүшлә күлдү.

Бәли, вахт кәлиб чатды. Ҹәфәров мә'зунийјәтдән гайытды. О, иш палтарыны кейиб завода кәлди. Һамыя әл вериб көрүшдү. Бирҹә баш бухалтер әл вермәк əвәзинә она ишдән азад эдилмәси барәсиндәки әмрин сурәтини верди... Ҹәфәров әмри охуюб бәрк һирсләнди.

— Бу төһмәтләри мәнә ким вериб? Нийә бунлардан мәним хәбәрим йохдур? Бу һагсызлыгдыр. Мән нә вахт суд мәнимсәмишәм?

Ҹәфәров һирсләндикҹә директор һәрдән бир истеһза илә күлүр вә сакит бир һалда дейирди:

— Мән сәнин үчүн 100 грам яг дейиләм ки, чөрәйә сүртүб ейәсән. Кет, бу һадисәни арвадына ал ки, бөйүйүн, кичийин ерини билмир.

Ҹәфәров чарәсиз галыб ахырда директора ялвармаға башлады. Лакин Абдуллаев рәһмә кәлмәди ки, кәлмәди. Ҹәфәров директорун янына миннәтчи көндәрди. Абдуллаев исә янына кәлән миннәтчийә гысаҹа ҹаваб верди:

— Һеч мәни яглы дилә тутмайын. Ҹәфәровун бабасынын көбәйи бу заводда басдырылмайыб ки? Кетсин башга ердә ишләсин!

Ишинин чәтинә дүшдүйүнү көрән Ҹәфәров башына кәлән әһвалаты Азәрбайҹан яг-пендир сәнаеи трестинә язды. Узун данышыгдан, йохламадан сонра трест Ҹәфәрову өз ерина гайтарды. Мәсәләдән хәбәр тутан директор тез баш бухалтери янына чағырыб белә бир әмр яздырды:

— 1955-ҹи ил, 27 январ, әмр № 14. Һәмин ил январын 1-дән февралын 5-нә кими Мәһәррәм Ҹәфәров бир ай 5 күнлүк тәкмилләшдирмә курсуна көндәрилсин.

Ҹәфәров әмри алыб охудугдан сонра тәәҹҹүблә сорушду:

— Бу күн январын 27-сидир. Йолдаш Абдуллаев, бәс 27 күн һара кедир? Йохса сиз әмр вериб айын күнләрини дә кери гайтараҹагсыныз?

— Яглы чөрәйин йохдурса, яглы дилин олсун. Кет оху!

Ҹәфәров һеч бир сөз демәдән кабинәдән чыхды. Абдуллаев исә өз ериндә отуруб фикирләшир, план төкүр, һийлә ахтарыр ки, көрсүн курсдан гайыдандан сонра нә бәһанә илә Ҹәфәровун башыны емәк олар.

Саатлар кечди, күнләр доланды. Ҹәфәров курсу гуртарыб кәлди. Лакин директор һәр күн бир бәһанә кәтириб, Ҹәфәрову ишә бурахмады ки, бурахмады...

Ҹәфәров иши мәһкәмәйә верди. Низами районунун 1-ҹи даирә халг мәһкәмәси Ҹәфәровун иш еринә гайтарылмасы үчүн гәрар чыхартды. Анҹаг Абдуллаев бу гәрары охумаг белә истәмәди. Иш Али Мәһкәмәйә дүшдү. Али Мәһкәмә дә Низами району 1-ҹи даирә халг мәһкәмәсинин гәрарыны тәсдиг этди. Инди Абдуллаев өз инадындан дөнмүр ки, дөнмүр, йә'ни Ҹәфәрову ишә гәбул этмир. Инди нечә айдыр ки, Ҹәфәров Кировабадын күчәләриндә бош-бошуна кәзир. Онун бу вәзийјәтә дүшмәси исә директора вә онун арвадына ләззәт верир. Дейирләр ки, һәрдән бир Ҹәфәров дәрдини Азәрбайҹан яг-пендир сәнаеи трестинин ишчиләринә нағыл эдир, ишчиләр исә ону динләйир вә тәәссүфлә башларыны булайыб белә дейирләр:

— Һаглысан йолдаш Ҹәфәров, һаглысан!..

Доғрудан да Ҹәфәров һаглыдыр. Бу ҹавабын она верилмәси һеч дә тәәҹҹүблү дейилдир. Тәәҹҹүблү бурасыдыр ки, ери дүшәндә фүрсәтдән истифадә эдиб, Ҹәфәровун пис ишчи олдуғуну, онун әлиндән зара кәлдийини сөйләйәндә Абдуллаев дә трестин ишчиләриндән эйни ҹавабы алыр:

— Һаглысан йолдаш Абдуллаев, һаглысан!..

Ч. КӨЗӘЛОВ,
К. КАЗЫМОВ.

НИКОЛАЙ ЭРНЕСТОВИЧ БАУМАН

(ВӘҺШИҸӘСИНӘ ӨЛДҮРҮЛМӘСИНИН 50 ИЛЛИЙИ МҮНАСИБӘТИЛӘ)

Әлли ил бундан əввәл, 1905-ҹи илин октябр айында В. И. Ленинин ән садиг силаһдашларындан бири олан Николай Эрнестович Бауман вәһшиҹәсинә өлдүрүлмүшдүр. Зәһмәткеш халг күтләләринин азадлыг вә хошбәхтлийи уғрунда мүбаризәдә өз ҹаныны гурбан вермиш бу ингилабчы болшевикин хатирәсини совет халгы әзиз тутур вә һөрмәтлә яд эдир.

Бауман 1873-ҹү илин май айында Казанда анадан олмушдур. О, кәнҹ яшларындан чаризмлә мүбаризә ишинә гошулмушдур. Һәлә Казан байтәр институтунун тәләбәси олдуғу заман Бауман фәһләләр вә тәләбәләр арасында пешәкар, инадлы бир ингилабчы кими танынмышды. Бауманын мүасирләриндән олан В. Сушински өз хатирәләриндә язмышдыр ки, биз халга хидмәт этмәк истәйирдик, онун һәяты һаггында фикирләширдик, биз һәгигәт уғрунда, мә'луматларын һүгугу уғрунда, һәятда әмәйин һакимлийи уғрунда мүбаризәйә ҹан атырдыг.

Бауман 1896-чы илдә Петербурга кәлир. Бу замандан онун ингилаби фәалийјәтиндә ени бир дөвр ачылыр. О, В. И. Ленин тәрәфиндән ярадылмыш Петербург «Фәһлә синфинин азадлығы уғрунда мүбаризә иттифагына» дахил олур вә тез заманда онун ән фәал үзвләриндән бири кими танынып. Ленинин рәһбәрлийи алтында «Мүбаризә иттифагы» Русиядa илк дәфә олараг сосиализмин фәһлә һәрәкаты илә бирләшдирилмәсини һәята кечирирди.

Николай Бауман «Мүбаризә иттифагынын» бурахдығы сияси әдәбийјаты фәһләләр арасында яйыр вә өзү кениш ингилаби тәшвигат апарырды. О, «Мүбаризә иттифагынын» оппортунист һиссәсинә гаршы мүбаризәнин тәшкилатчыларындан бири иди.

Бауман 1897-ҹи илин март айында һәбс эдилиб Петропавлов галасына салыныр. Бурада ил ярымдан чох галдыгдан сонра дөрд ил мүддәтинә Вятка губерниясына сүркүн эдилир. 1899-ҹу илин январында исә Орлов (индики Халтурин) шәһәринә кәтирилир. Бауман һәбсдә вә сүркүнләрдә олмасына бахмаяраг бир күн белә ингилаби иши дайандырмырды. О, өз гоһумларындан биринә яздығы мәктубла көстәрирди ки, һеч бир шәхси ирадә вә һеч бир шәхси изтираб, гаранлыг һәбсханалар ән чүз'и шәкилдә олса белә мәни өз тутдуғум йолдан, фәһлә синфинин азадлығы уғрунда мүбаризә йолундан чәкиндирә билмәз.

Бауман 1899-ҹу илин пайызында һәбсханадан гачараг Исвечрәйә кәлир, бурада Плехановун «Әмәк азадлығы» групунун ишиндә иштирак эдир.

Бауман «Искра» гәзетинин нәшрини һазырланмасында В. И. Ленинин ән яхын көмәкчиси олмушдур. Ленин язмышдыр ки, Бауман «1900-ҹү илдә «Искранын» тәшкилиндә лап əввәлдән иштирак этмиш, ишин башлыҹа әмәли рәһбәрләриндән бири олмушдур».

Бауман Ленинин тапшырығы илә Москвада ингилаби иш апарырды. О, бурада «Искранын» Москва акенти иди. Чар һөкүмәтинин амансыз тә'гиб вә тәзйигләринә, жандарма вә полисин ахтарышларына, ҹәза тәдбирләринә бахмајараг, Бауман Москвада ингилаби иши тәшкил эдир. «Искра» гәзетини фәһләләр арасында яйыр, фәһләләри полисин һимайәси алтында ишләйән яланчы фәһлә тәшкилатларындан чәкиндирирди.

Бауман Ленинлә мүнтәзәм олараг әлагә сахлайырды. О, «Искраны» мүнтәзәм олараг фәһлә мәктублары илә тә'мин эдирди. «Искра» фәһләләрин ән чох севдийи бир гәзет иди. Бауман тәкҹә Москвада дейил, өлкәнин башга ерләриндә дә ингилаби ишин тәшкили илә яхындан марагланырды. О, кизли адларла башга шәһәрләрә кедир, орадакы вәзийјәтлә таныш олурду. Бауман Бакы искрачылары илә дә әлагә сахлайырды. Москва искрачылары илә Бакы искрачылары арасында әдәбийјат мүбадиләси ярадылмышды.

Бауман «игтисадчыларла», зубатовчуларла вә «Искранын» бүтүн дүшмәнләри илә кәскин мүбаризә апарырды. О, марксист фәһлә дәрнәкләри тәшкил эдир, харичдән кизли ингилаби әдәбийјат кәтирдәрәк Москванын фабрика вә заводларында фәһләләр арасында яйырды. Горхмаз вә пешәкар ингилабчы олан Бауманы фәһләләр дәрин бир рәғбәтлә севирдиләр.

Бауманын күндән-күнә кенишләнән ингилаби фәалийјәти полиси нараһат этмәйә билмәзди. Полис департаменти ону чар һөкүмәти үчүн ән горхулу дүшмән һесаб эдирди. Буна көрә дә жандарма вә полис Бауманы тутмаг үчүн габыгдан чыхырды. Бауман исә маһарәтлә һәрәкәт эдәрәк узун мүддәт полиси алдада билирди.

Бауман Москвада жандармлар тәрәфиндән тә'гиб эдилдийини көрәрәк Киевә кедир. Лакин бурада да полисин тә'гиби үзүндән чох гала билмәйиб Воронежә кәлир. Бурада исә о, бир һакимин хәянәти үзүндән тутулуб «Искра» тәшкилатынын ишинә көрә һәбсә алыныр. 1902-ҹи илин

августунда 10 нәфәр сосиал-демократла бирликдә һәбсханадан гачыр вә харичә, Ленинин янына кәлир.

Бу заман В. И. Ленин партиянын II гурултайыны чағырмаг үчүн кениш һазырлыг көрүрдү. Бауман бу гурултайын чағырылмасында Ленинә чох бөйүк көмәк этмишдир. О, гурултайда Москва сосиал-демократ тәшкилатындан нүмайәндә сифәтилә иштирак эдир. Гурултайда Бауман РСДФП Москва тәшкилатынын иши һаггында әтрафлы мә'рузә илә чыхыш эдир. Бауман Ленинин ардынҹа кедән искрачыларла бирликдә гурултайда һәр ҹүр оппортунистләрә, сәбатсыз искрачылара гаршы кәскин мүбаризә апарыр.

Бауман 1903-ҹү илин декабрында Ленинин тапшырығы илә Русияя гайыдыр. О, Москвада ингилаби иши ениддән ҹанландырыр. Лакин полис департаменти Бауманын Москвада олдуғундан хәбәр тутур вә 1904-ҹү илин июн айында ону һәбс эдир.

Бауман 1905-ҹи илин октябрында һәбсдән азад эдилир. Бундан сонра о, өз ингилаби фәалийјәтини даһа да артырыр. Бу дөврдә өлкәдә сияси вәзийјәт олдугҹа кәскинләшмишди. Фәһлә һәрәкаты күндән-күнә артыб кенишләнирди. Москвада башланмыш олан тә'тил һәрәкаты демәк олар ки, бүтүн өлкәни бүрүмүшдү. Бу тә'тил сүр'әтлә инкишаф эдәрәк, үмумрусия сияси тә'тилинә чеврилди. Һәмин тә'тилин тәшкилатчыларындан бири дә Бауман иди.

1905-ҹи илин октябр сияси тә'тилинин тә'сири алтында чар һөкүмәти манифестлә чыхыш этмәйә мәҹбур олду. Лакин чарын 17 октябр манифести һийлә иди. Бүтүн башга болшевикләрлә бирликдә Бауман чарын бу манифестинин ич үзүнү ачыб ифша эдир, фәһләләри силаһлы үсяна чағырырды.

1905-ҹи ил октябрын 31-дә партиянын Москва комитәси фәһләләрин издиһамлы нүмайишини тәшкил этмишди. Бауман әлиндә гырмызы байраг һәмин нүмайишчи дәстәләринә гошулмаг үчүн кедәркән, йолда полис идарәсинин һазырламыш олдуғу гаракүрүһчү тәрәфиндән вәһшиҹәсинә өлдүрүлдү.

Бу хәянәт бүтүн зәһмәткеш күтләләрдә чаризмә гаршы нифрәт һиссини даһа да артырды. Москванын бүтүн ингилабчы пролетарияты Бауманын дәфниндә иштирак этди. Бауманын фаҹиәнә өлүмү һаггындакы хәбәри Ленин эшидәрәк дәрһал «Пролетари» гәзетиндә «Николай Эрнестович Бауман» адлы некролог дәрҹ этмишди. Ленин бу некрологда язмышды: «Русия сосиал-демократ пролетарияты сыраларында бу мүбаризә әбәди хатирә! Галибийјәтли ингилабын биринҹи күнләриндә һәлак олан ингилабчыя әбәди хатирә! Гой үсян этмиш халгын онун ҹәназәси гаршысындакы еһтирамы үсянын там гәләбәси вә мәнфур чаризмин тамамилә мәһв эдилмәси үчүн рәһн олсун!».

Николай Бауманын хатирәси совет адамларынын гәлбиндә әбәди яшаяҹагдыр.

Һ. БАГЫРОВ.